

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Pred volitvami.

Prvotne volitve so z današnjim dnevom povsod opravljene, torej prvi del volilnega boja izvršen. Predno izdamo prihodnji list, znane bodo že tudi volitve poslancev za kmetijske okraje. Vsak rodoljub naj svoje mesto izpolne, naj bode delaven do zadnjega trenutka.

Kajti treba nam je, da se hrabro držimo do zadnjega. Naši nasprotniki niso še nikdar tako vse žile napeli proti nam kakor ravno zdaj. Čutijo, da jim gre za obstanek, zato se jih je cele roje vsulo iz mest in trgov po deželi. Pod lažnjivimi gesli so imeli povsod svoje nemškutarske kandidate kot volilne moke pripravljene, ktere so mnogokje vrinili.

Najhujši in najškodljivejši protivnik pak nam je bil naš prijatelj — vlada, posredno po svojih organih. Po nekterih okrajih so c. kr. uradniki javno in brez strahu delali na vse načine protiv nam, skoro povsod pak skrivno. Tako je resnično, kar nam prijatelj piše, poročevanje o sovražni delavnosti uradništva, da „nam vlada jemlje z obema rokama, kar nam z eno daje.“ Vse zanašanje, da nas bode vlada vsaj z neutralnostjo svojih organov podpirala, po teh izkustvih ni na mestu, in zato velja zanesti se na lastno moč in v marljivem delu vstrajati do odločitve.

In če ostane vsak domoljub do zadnjega odvažen, upamo da bomo mogli v prihodnjem listu naznanjati narodno zmago na vsej liniji.

Ta zmaga bode tem sijajnejša, ker bode zmaga proti vladi t. j. proti vsem vladnim organom, ki skrivaj in (kolikor morejo in si upajo) tudi javno niso še nikdar tako zagrizneno rovali proti nam, ko zdaj; tem sijajnejša, ker so prusački ustavoverci in nemškutarji podpirani z veliko obilico denarjev, bog ve od kod prišlih, zdaj delovali z energijo, kakoršne še nismo videli.

Naj pade kocka kakor pade, še ni vseh dni večer — Slovenci ne udajmo se!

Domače in slovanske novosti.

— Iz Ptujja se nam telegrafira; Pri sv. Marku je izmed 6 volilcev 5 narodnih, med temi Herman sam voljen za volilca. Pri sv. Marjeti so 7 volilci, 4 gotovo za Hermana. Stvar torej dobro stoji.

— C. kr. mariborski okrajni glavar Seeder se obnaša in ravna dozda vedno protivno slovenski stranki in dela javno in skrivaj za protivladna kandidata Seidla in Brandstetterja. Fakt navedemo po volitvi. Ravno tako njegovi komisariji n. pr. Finetti včeraj v Pesniškem dvoru.

— V Kamnici, kjer je kandidat Seidl župan, je predvčeranjem dobilo 18 oseb vabila pred sodnijo priti. Toži jih kakor že omenjeno Seidl, zavolje „punta.“ V Kamnici je vsled tega veliko razdraženje proti Seidlu.

— Kako živa je agitacija pri nas Slovencih na Štajerskem, se razvidi iz tega, da se je v neki občini na dan volitve udeležilo 3 beri: trije volilci a 12 beri: dvanajst agitatorjev. Kljub veliki večini nemčurskih agitatorjev, so bili voljeni narodni volilni možje.

— Črtico iz hrvatskega učiteljskega zbora nam piše slovenski učitelj: „V četrtek je bilo

prišlo po končanim banketu k Maksimiru krdele slovenskih učiteljev v mesto okolo polu devetih zvečer. Pot jih je vodil mimo Jelačičevega spominka. Tam pred hrvatskim junakom so slovenski učitelji zapeli; brzo pride neki zagrebški učitelj V. . . . c po imenu naproti, jih ustavi ter jim jame jako ozbiljno prigovarjati, naj se kar tiho razidejo, češ, da namerava vlada, kakor je on izvedel iz vladnih virov, takoj zabraniti nadaljnje zborovanje, ako bi se učitelji drznili tudi najnedolžnejšo politično sapo izdihniti. Na to je eden vskliknil: Živio Jelačič! a v tem hipu se je čulo živo žvižganje. To slišati so slov. učitelji užaljeni šli svojo pot naprej. Poročevalec tega je pozneje mnogo občil z imenovanim učiteljem, ter spoznal, da je vnet privrženec stranke Starčevićjanske. „V obče smo videli, da je starčevićianizma više nego treba, da je celo med učiteljstvom to gadje vse-sovražno plemo zarodilo se. — Da so Starčevićjanci z magjaronsko vlado „v politiki“ proti nam gostom v zvezi bili, to menda niti hrv. narodnjaki, kterim vso čast in poštenje, niso opazili. A ovim gadom kljubu je imel zbor vendar pravi slovanski značaj.

— V Belovaru, v zdaj razvojničeni hrvatski granici, je bil bivši dvorni kancelar Ivan Mažuranić kot kandidat hrv. narodne stranke enoglasno voljen za poslanca v hrvatski sabor.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 31. avgusta. [Izv.-dop.] Samo ob sebi se razume, da zdaj z največjo pozornostjo v upu in strahu gledamo na vas Slovence na Štajerskem, želeči vam sijajne zmage. Veselje naše bode veliko, ako nam brzojav prinese poročilo, da so Slovenci od Zidanega mosta do nemške meje ostali sebi in domovini zvesti.

Tudi za kranjski zbor bode treba treh volitev. Prejšnji deželni predsednik znani baron Konrad se je bil usilil v Idriji za poslanca. Ker je na naše občno radovanje prestavljen v Gornje-Avstrijsko za c. kr. namestnika, odpovedal se je svojemu sedežu v deželni zbornici — sicer precej kasno, pa vendar. Pri novi volitvi v Idriji bode zdaj trd boj. Meščani v Idriji so sicer narodni, ali uradniki prevladujejo. Torej zmerom stara šiba, ki nas povsod tepe — uradniki!

Ravno tako sta po odstopu Klunovem in Wuzbachovem dva poslanca v velikem posestvu voliti. Današnja „Laibacherca“ prinaša zato zapisnik volilcev velikega posestva. Sicer sta slučajno prvi (Ahačič) in zadnji (baron Coiz) v tem zapisniku narodnjaka ali v celoti bi našel komaj tretjino narodnjakov. Volili bodo torej 12. sept. najbrž zopet dva iz nemško-šćuvajsko-birokratične stranke; kakor „Nov.“ poročajo je celo sivi birokrat Lažan izbran. No, ein schelm der mehr gibt als er hat. Lepo bi pač bilo, da bi naši grajščaki in velikaši ne stavili se v protivje z narodom, med kterim žive, in če ne bodo tega storili, naj si nasledke sami pripičejo.

Iz Ljubljane, (Izv. dop.) 27. avgusta je arangiral gosp. Deisinger in še drugi gospodje v Škofji loki na vrtu „Vincerje“ sijajno veselico.

Glavni osnivalci in ravnatelji te veselice so si mnogo prizadevali, da bi postala veselica lepa

in dobro obiskovana. Prijazno so vabili Ljubljance, Krajčane in sploh gospodo iz bližnje Ložke okolice; naročili so izvrstno vojaško godbo, polka grof Huyn, in pozabili tudi niso prostor „Vincerje“ primerno olepšati se zastavami itd. in vse drugo potrebno preskrbeti.

Uže poprej, ko še ni bilo železne eeste, so Ljubljance kaj radi zahajali v prijazno Loko, še bolj gredo pa zdaj tje, ko jih železnica tako pripravno ob pol 3 popoldne odpelje in po 10 uri zvečer zopet pripelje, kajti vožnja je vabljiva, narava vse skozi je jako lepa, v Loku so poštene in pripravne gostilnice, ljudstvo je pripravno in — do malih izjemkov — narodno.

V Loku je mnogov mestjanov, ki slovó za prave domoljube, zanesljive narodnjake in pametne moke. Pri volitvi za deželni zbor so Ločani volili narodnega poslanca gosp. Jugovica.

Čudno se mi je toraj zrelo, da med tem, ko so bile „Vincerje“ prav bogato kinčane s raznimi zastavami itd., ni bilo niti ene narodne zastave ugledati.

Vrnem se do prijatelja, ki je spoštovan Loški mestjan, popolnoma neodvisen in naroden mož, in je, kakor je bilo videti, tudi soravnatelj veselice z vprašanjem po uzroku taki prikazni, ter izvem, da je dopoldne pač vihrala narodna zastava, da se je pa morala skriti po zapovedbi gosp. Pogačnika!!

Dasiravno se mi je to skor neverjetno zdelo, vendar sem se potem prepričal, da je tako res.

Gospod Pogačnik z Tržiča doma, voditelj male fužine v „Škofji“ blizu 2 uri od „Loke“ je prišel, zapovedal, in narodna zastava se je zvila in položila v samoto.

Nevem, ali je trinog Loški gosp. Pogačnik osebno izvršil svojo željo, ali so mu vreditelji veselice hiteli ustreči, da se je pa zgodila to je gotovo, in to je nesramno arogantno, in uespametno.

Od več strani še je čulo grozenje nad gosp. Pogačnikom in breztaštem ravnanjem arangerjev.

Ne samo gosposki gosti, ampak tudi prosti ljudje z „Ložke“ okolice so grajali sramotno dejanje gosp. Pogačnikovo in njegovih pomagačev.

Gospa nekega bolj na nemško visečega uradnika v Loku je zarudela, ko je zvedela, da se je narodna zastava odstranila.

Ta ženska jeza gospodje arangerji, ta Vam očita Vašo strahopetnost in nepotrebno ozirnost nasproti arogantnemu Pogačniku.

Sploh človek ne razume, kaj ima Pogačnik gledé zastave govoriti, zakaj ga Vi poslušate itd.

Skrbite tedaj, da se bo drugokrat, kadar bo Pogačnik kaj enacega zahteval, moral umakniti on in to brž, nikdar pa zastava.

Drugokrat se obnašajte pogumno in možato, kakor se spodobi in potem Vas še mnogokrat kot gosti obiščemo.

Iz brežkega okraja, 31. avgusta. [Izv. dop.] (Nekaj o volitvah v brežkem okraju.) Prvotne volitve so pri nas končane, in smemo z vspehom zadovoljni biti. Precej velika večina volilnih mož je narodna in je med seboj toliko složna, da ne bo volila ovega Brežkega mestjana, kterege je tukašnja nemčurska stranka vkup z graškimi nemškimi gospodi za kandidata postavila. Naši ljudje že precej dobro vedo, da je

ta nemčurski kandidat, g. Janeschitsch, med tistimi 6 leti, ko je že v Gradcu sedel kot deželni poslanec, zmerom plesal, kakor [so mu zagrisnjeni nemški gospodi v Gradcu nažvižgavali; vedó, da on ne bi maral za naše pravice, da bi tudi sedaj po suhem in po blatu hodil z onimi kateri nečejo sprave med narodi, kateri so zadnja leta Avstrijo že spravili v velik nemir in nesrečo, in kateri delajo — hoté ali ne hoté — na to, da Avstrija razpade.

Nek capin piše sicer iz Brežkega v „Tagespošto,“ da reč stoji v sodnijskem Brežkem okraji prav dobro za zagrisneno „ustavoverno“ stran, posebno tudi pravi, da se je med 7 volilnimi možji iz Dobovske župnije samo volil jeden od „klerikalne“ t. j. narodne stranke; vendar je to laž. Izmed onih 7 volilnih mož so trije stanovitni narodnjaki, in če dva druga izmed njih sta bolj naša konjihova. Pravi ta nemčurski dopisun dalje, da so se narodnjaki neki nesramno usilili s svojo agitacijo! — Naj se ogledajo tisti Brežičani, v katerem imenu ta dopisun piše. Tri dni zaporedoma sta se tukajšnji lekar Schnidarschitsch, in srenjski pisar Pototschnigg vozila po vaseh Doboske župnije. Trikrat sta bila v vasi Mihaljevski, sta grdila tam našo reč in naše narodnjake, in sta celo denar ponujala tamkaj, vendar so Mihaljevčani jednoglasno volili dr. Josipa Serneca, ki je samo enkrat bil pri njih da jim je narodno idejo razjasnil. V ovih dveh vaseh pa, kjer sta bila izvoljena dva nam sovražna mestjana, so zmagali samo z vinom, z smodkami in s tem, da jim je eksekucijo ustavil jeden mestjan, kteremu so tamkajšnji prebivalci večidel dolžni po nekaj goldinarjev.

Iz sredstev, katerih rabi ena in druga stranka pri agitaciji, se najbolj vidi, kje je pravica. Ovi rabijo materialne pripomočke in obrekovanje. (Največ so rekli pri kmetih, da mi, slovenska stranka, hočemo tlako nazaj spraviti, to smo sami slišali) mi pa jim razlagamo narodno idejo, naše potrebe ter jim na roke dajemo pripomočke, da se zavedajo narodnosti in si pospešujejo gospodarstvo. Celo pretepanje so obetali ti „kulturtürken“! Da nas hočejo z lažmi pri ljudstvu očrniti, kaže dovolj, ka imamo pri nepokvarjenem ljudstvu zaupanje in zaslombo proti vsem njihovim prevzetnim namenom. Da bodeta pa Vi, lastnik padovanske oslovske kože in Vaš dopetnik „winkelachreiber“ Pototschnigg, kterega menda gosp. okrajni sodnik še zato nadkriluje, ker ga je kot bivši c. k. kancelist zmirom imenoval „bežinogec“ in „tihotapec“ — svoje korajže nekoliko prodala, zato skrbita sama, a zadnji naj se spomni svoje mnogobrojne nedolžne rodbine. En volilec.

Iz Laškega trga, 31. avgusta. [Izv. dop.] Ker si ta klika nemčurjev v našem trgu ne ve drugače pomagati, da bi pri prihodnji volitvi zmagala, je na oklicih, ktere je centralni volilni odbor v Mariboru razposlal, imena narodnih kandidatov izbrisala in na njihovo mesto imena nasprotnih kandidatov prilepila. Pa to brez-značajno dejanje jim gotovo ne bode v korist, kajti naši volilni možje so že dosti zavedni, da se ne bodo v zanjke, koje jim s tem naši nemčurji stavijo, uloviti dali.

Pri volitvi volilnih mož v Jurjevem kloštru, kjer je domačija „Valuškega Matička“, je neka tropa Celjanov že dva dni pred volitvijo agitirala. Na kakov način so agitirali ti ljudje, to je že smešno. Rekli so namreč kmetom, da bosta narodna poslanca, ako bi izvoljena bila (kar pa je že gotovo), v deželnem zboru za desetino in roboto glasovala. Pa vse to jim ne bode nič hasnilo, kajti v celem Laškem okraji so, razun Jurjevega kloštra, sami narodnjaki izvoljeni, ki bodo kakor en mož za dr. J. Vošnjaka in dr. Dominkuša glasovali. Dan se pa zmirom bolje približuje, ko bode Wretschko s pesnikom rekel: „Moj up je šel po vodi“. Mi pa bodemo vskliknili: Živela naša poslanca dr. J. Vošnjak in dr. Dominkuš.

Iz Jarenine, 1. septembra. [Izv. dop.] (Naši Velikonemci.) — V četrtek so se v Jarenini volitve vršile in so v narodnem smislu izpadle. To so naši prusomani, tujci večidel, ki si dozdevajo, da so poklicani naš narod osrečiti, se ve da z velikonemško svojo kulturo brž opazili in se na vse kriplje pripravljali, da bi saj v eni srenji, kjer se dva volilna moža volita, prodrli. Na mesto, da bi se volitve za občino „Pesniški dvor“ na nevtralnem kraju bile dokončale, so naši prusomani sebi ugodnejši kraj izbrali ter v krčmi nekega prusofilskega moža volitev za omenjeno občino vršili. Se ve da, da mariborski liberalci in privrženci Seidl-Brandstetterjevi niso bili nevedni, da se tu morda za njihove namene ugodna volitev doseči da, in glej celi voz mariborskih Velikonemcev pridrdra in gospodiči začno temno gledati narodne agitatorje, kateri so za dobro reč vneti, svoje volilce na kraj volitve spremili. Nemčurji videči, da reč njihova neče napredovati, se strašno širokoustijo in naše vrle narodne može očitno zasmehujejo. Ker so pred poldnem svojo pravo narodnost po volitvah svojih skazali, so jih tukaj napadali z besedami: „die windischen Bauern, wann werden sie g'scheidter werden.“ „das ist das wahre Pfaffenest“ Eden rojen Jareninčan

se je celo jezil, ker ga je mati med takimi „bedaki“ na svet spravila. Narodni možje! Saj poznate vaše nasprotnike, naj sami sodijo ali po pravici vas črnijo. Ker se nemškemu žrelu nočete vdati, vas zasmehujejo in sramotijo! Ali pustite jih, pride čas ko jim spet boste dobri ali takrat mu pokazite figo in naj svojo kulturo med svoje mestjane trosi, pa ne med vas, ki pametno mislite, stare vaše navade kot Slovenci visoko spoštujete. Naš propad se je po krivici zgodil saj veste, da so v volilnem zapisniku šušmarje imeli zapisane, nekaj vrlih kmetov pa še klicali niso, kar predstojnik brž časa nima se v razmerah ogledat kake so ali bolje rečem ker ste vi tem vašim zatiralcem le „dumme windische Bauren,“ ki ne gredó nemčurskim ptičem na limanice. Narodnjak.

Iz Celja, 30. avgusta. (Izv. dop.) S kom agitirajo nemškutarji in kakó proti nam, kaže sledeče vsem učiteljem poslano pismo. Menim da ne bo napak ako ga v originalu vsega natisnete, ker je podučno za naše prihodnje ravnanje: Euer Wohlgeboren! Sicherlich eine der grössten Errungenschaften unserer kaum auftauenden Verfassung sind die mit so vielen Schwierigkeiten be-rathenen Schulgesetze. Der ehrenwerthe Lehrerstand hat hiedurch in jeder Richtung eine Achtung und in materieller Beziehung eine Selbständigkeit erlangt, wie dies kaum in einem anderen Reiche stattfinden kann; es ist daher natürlich, dass die Klerikalen, denen hiedurch die Herrschaft benommen wurde, alle Mitteln in Bewegung setzen werden, die ihnen abhanden gekommene Herrschaft wieder zur Geltung zu bringen.

Anlass hiezu geben die Neuwahlen, welche man im clerical-feudalen Sinne durchzubringen versucht, — der Lehrer, der Erzieher des Volkes soll nun wieder Messnerknecht werden, derselbe soll, wenn er sich in die Laune eines egoistischen Priesters nicht fügen will, wieder an dem Hungertuche nagen, wie es sich leider nur zu häufig bei seinen Vorfahren zutrug.

Dass es sich grösstentheils um dies handelt, zeigen eben die Versuche unseres Ministeriums „Hohenwart und Jireček“ welches den Durchführungen unserer liberalen Volksschulgesetze die grösstmöglichen Schwierigkeiten in Wege setzte. Ueberzeugt, dass nur ein freier von jedem klerikalen Drucke emancipirter Lehrerstand seinem hochwichtigen Berufe, „das Volk zu bilden“ entsprechen kann und dass jedwede Alterirung der Schulgesetze Sie, und Ihre Familie in materieller Rücksicht auf das empfindliche schädigen würde, glaubt das

Listek.

Francozi pred Reko 6. julija 1859 in zanimiv izrek ranjcega nemškega „bunda.“

Spisal M. Mihaeljev.

Znano je čestitim bralcem Vašega za vztrajanje naše narodne borbe in budenje misli o zedinjenji Slovenije mnogozaslužnega lista, d sta se brž v začetku 1859. leta očitno — kakor popred skrivši — zdaj padli Napoleon III. in Viktor Emanuel na kopnem in morji za boj proti Avstriji pripravljala in silno oboroževala. Laški upor je sicer Avstrija 1848—49 ugasila, ali s tem je bil le plamen udušen, žrjavica je pod pepelom naprej tlela, ta se je v strašni vojskini obliki, ki je celo Avstrijo omajala, 1859 zopet pokazal, kar so zdravi politični vidci že pred videli in prerokovali, da, kakor hitro bod. maršal grof Radecki, po vsi pravici „oče“ svojih vojščakov imenovan, oči zatisnil, bodeta imenovana vladarja z vojsko proti absolutno vladajoči Avstriji vstala, z namero jej lombardo-beneško kraljestvo siloma odtrgati. Dunajski vladarski shod 1815 je namreč Avstriji ono kraljestvo za odškodovanje Belgije in nizozemskih pokrajin izročil. Da dunajski shod iz absolutnih vladarjev in njih zvitihi diplomatov sestavljen ni nič stalnega stvaril, niti stvariti mogel,

niti hotel, to so zdravi politikarji svetu prerokovali, mogel je tem manj, ker se ni na voljo različnih narodov prav nič oziral, ampak je, kakor se je Napoleon I. na otoku sv. Helene izrazil, ravnal z narodi po priliki, kakor ravna pastir z svojo brezvoljno čedo ali trgovec s svojim trgovskim blagom. Ker dunajski vhod ni gledal na mnenje in voljo različnih narodov mogel je kmalu izkusiti, da narodi niso enaki brezvoljni čedi ali trgovskemu blagu, ampak da imajo samostalno voljo s katero je treba pri združevanju in razdruževanju različnih narodnosti poštovati in skrbeti, da so jim po pravu in mogočnosti ustreza. Naj manj se je pa imenovani shod na osobitosti in potrebe manj omikanih tlačanih narodov oziral, in v teh vrsto smo spadali žalibog tudi mi Slovenci in drugi avstrijski in neavstrijski Slovani razun onih silne države belega Cara. Nemci so bili s svojimi 58 državami in državicami ukljub ustavljenju nemško zveze od leta do leta nezadovoljniji, češ, da so zato razdeljeni, da služijo le v prid raznim vladarskim rodbinam po načinu, kakor pase in rabi pastir svojo čedo le zato, da mu daje mleko, sir, volno in meso. Nemški „bund“ z vso svojo državo in vojaško ustavo je bil nemškemu narodu zopern, ker se je vsled tega moral gibati kot mrtvi stroj ali mašina. Tej nezadovoljnosti liberalnih Nemcev je bilo tudi krivo to, da, kadar se je o Nemčiji

govorilo, se je poudarjalo le dve velevlasti, namreč po krivem nemško imenovano Avstrijo in Prusijo. Posebno so bile male in srednje države proti zvezni ustavi ter zastonj so tim nezadovoljnejem avstrijski in pruski diplomati izrečno odgovarjali: „Premislite vendar, da se ni od treh vekov sem za nemško edinost toliko storilo, kot z ustanovljenjem nemške zveze na dunajskem shodu, in da se zarad zedinjenih moči Nemčije ne bode inozemstvo tisto napadati predrznilo, za kar se imamo vojaški zvezni sili zahvaliti; da Avstrija in Prusija posamezno bolj unanjim vlastim imponiruje, kot popred celo sv. rimsko-nemško carstvo; je li tedaj tolika nesreča za narod, kterega dve velevlasti zastopate? Nemčija vzdržuje evropejski mir, ona je porok ravnotežju Evrope, deluje kot silna pa mirna moč, ktere le nevednež, kakor v prirodi tako v življenju narodov, ceniti ne vé. Ali zdajci jim odgovorijo po pravem ne umetnem zedinjenju hrepeneči rodoljubi, prav bistroumno:

„Da je Avstrija velevlast, to vemo in ravno tako tudi, da se samo sebe ne motri in ne véde toliko kot nemška ampak kot evropska vlast. Prusija ni velevlast, ampak le ruska reponositeljica kajti sicer bi si bila že davno druge pota odprla, ter bi na zemljevidu drugačno podobo imela nego podobo razcapane obleke. Silno mirno moč vilo dobro poznamo, pa drugo ime ima stanovitost,

liberale Wahl-Comite in Zilli der sichersten Hoffnung Raum zu geben, dass Sie Nichts unversucht lassen werden, Alles aufzubieten, und die Neuwahlen im liberalen Sinne durchzubringen.

Cilli, 24. August 1871.

Für das liberale Wahlcomité:
Anton Lassnik, Obmann. Josef Rakusch.

Iz Celja, 30. avg. (Kako g. Schönwetter skrbi za vladi nasprotne kandidature.) Naj bi se nihče ne čudil, ako pri prihodni volitvi 4. septembra volilni možje celjske okolice za naše nasprotnike glasujejo. Moram svetu naznaniti, kako so se oni izvolili. 21. t. m. prišel je ukaz na županstvo celjske okolice, da 24. popoldan ob 3 uri bo volitev volilnih mož; zato se naj nemudoma vsi, ki imajo pravico voliti, povabijo. 22. napiše za župana svetovavec soseske Levitschnig nemška povabila, ter jih razpošlje v posamesne vasi, da se dotičnim posestnikom oddajo. Nekteri so dobili te pozive 23., drugi šele 24. malo prej, ko bi bili imeli že voliti iti. Razen tega moram omeniti, da je po vseh veselih več lastnikov, koji po 20, 30 ali še celo več goldinarjev davkov plačujejo na leto in nihče jih ni k volitvi povabil. Imena, ako drago, poznej naznamim. Po takem načinu se je zgodilo, da je le 21 volilcev se sešlo, saj prvič, ker je bilo nemško povabilo, možje niso vedeli, zakaj bi imeli voliti, in še povabljeni so izostali, drugi, ker so poziv prepozno dobili, niso mogli več svojih delavcev zapustiti ali jih celo doma ni bilo; tretji pa če ravno imajo pravico voliti, so bili izpuščeni. Prišli so po večem krčmarji iz naše okolice in so iz med svoje srede izvolili 4 krčmarje: Sluga, Zajeca, Levičnika in Jakliča, in dva kmeta, župana Antona Mravljaka in svetovalca Jurja Lipovšeka. Da krčmarji pri Celji, h katerim naši nemškutarji pit hodijo, narodno volili ne bodo, je gotovo in ni se čuditi ako še priprostega kmeta naši nasprotniki na limance dobijo, ker že pretečeno nedeljo so kmečki fantje obilno priporočeb za Vrečkota in Poseka na dom prinesli. Volitev za celjsko okolico po takem postavo ni veljavna, bi se morala ovreči, ako ravno njo je vodil g. komisar Komac. V potrjenje pisanega imate nemški poziv priložen.* Celjan.

Iz Celja, 31. avgusta. [Izv. dop.] Ako ima celjski „verfassungsverein“ toliko časa, da pred volitvijo lahko pisma na kraje razpošilja, kjer je volitev volilnih mož, in še natanko uro pové, mora imeti dober vir iz katerega povzema. Tu vam tako pismo pošljem za dokaz. Glasi se: „Das vom hiesigen Verfassungsvereine

* Nemški poziv imamo v rokah.

Uredn.

gewählte liberale Wahlcomité ersucht Sie höflichst im Interesse unterer Partei bei der am 28. August um 8 Uhr Vormittag in Prassberg stattfindenden Wahl der Wahlmänner ganz gewiss zu erscheinen, und alles aufzubieten, damit sowohl Sie hochverehrter Herr, als auch Ihre Gesinnungsgenossen Wahlmänner werden. Cilli am 23. August 1871. Für das liberale Wahlcomité in Cilli:

Josef Rakusch.

Schönwetter je postavil za vladnega komisarja pri volitvi, ki bo denes popoldne na Ponkvi Poseka, protivladnega kandidata, nemčurjev! Ali ni to pristransko? Čudno je zelo da sme okrajni glavar tako počenjati. Vlada ne odstrani mož, kateri tako zoper postave delajo.

Iz Trbovelj, 31. avgusta. [Izv. dop.] Naše volitve so končane, Trbovlje si je svoj stari greh izmilo, kajti pri včerajšnih volitvah izvolili so si Trbovljci sedem narodnih mož, kateri bodo stali ko skala za naše narodne poslance.

Lansko leto smo imeli voliti samo štiri volilne možje, a letos so nam jih dali sedem, to pa menda za to, ker smo lani nasprotno volili in so mislili da bomo letos zopet. Ali letos jim je spodletelo, kajti oni so obračali, Trbovljci so pa obrnili.

Agitacija je bila tako živahna, da še nikdar tako ne; posebno marljiva je bila nasprotna stranka, ktera je tudi prva začela delovati. Ne bom pa imenoval imen tako delavnih gospodov, mogoče da bi še stem uzočeval, da bi potem naših nasprotnikov kdo še kak zlati križec dobil od Bismarka ali „fotra“ Viljema.

Ker je bila nasprotna stranka tako delavna, razvidno je da tudi mi nismo rok križem držali.

Posebna zasluga pri tej veličastni zmagi gre gotovo gosp. župniku Matiju Stagoju, kateri je narodne pravice pogumno branil, in nasprotnika čvrsto pobijal. Tudi gosp. Matija Plavšak je pri volitvah pokazal svoje narodno pešeno srce. Toraj v imenu trbovlskih kmečkih volivcev kličem vama: živela!

Ravno tako srečno se je vršila volitev pri sv. Jakobu v Dolu; izvoljen je tamošnji župnik gosp. Anton Žičkar, narodnjak z dušo in telom.

Iz Zreč, 29. avg. [Izv. dop.] Denes je bila tukaj volitev volilnih mož. Pravico voliti je imelo 54 k volitvi jih je prišlo 47, izvoljena sta Valent. Rušnik in Peter Dobnik, oba narodna in poštenjaka. Pri nas so udovice smele le po pooblastilih voliti, v sosedni srenji Stranicali pa je komisar postavil tako razlagal, da morejo osebno voliti. Čudna edinost. C. kr. komisariji sami ljudstvo strašijo, da hoče naša narodna stranka desetino nazaj spraviti, in pa davke vikšati.

Kako moreje tako ljudstvo slepariti? Ali imajo od od zgorej tako povelje?

Iz Središca, 31. avgusta. [Izv. dop.] Središčanje! zopet imate priložnost svetu pokazati da ste in hočete biti Slovenci! Imate namreč dne 7. septembra volitev deželnega poslanca v Ptuiju za katerega vam je slovenski centralni volilni odbor v Mariboru g. dr. Ploja postavil. Kako da bo ti gospod pravice Slovencev zagovarjal in kako napredoval o naši svobodi in napredku, mi ni treba omeniti; bodite pa zagotovljeni da Vam boljšega poslanca nikdo postaviti ne more.

Pojdite tedaj Središčanje na dan volitve vsi, ako ste prijatelji Slovencev, sprave in pravičnosti med Slovenci in Nemci, volite ga enoglasno. Nedajte se motiti od nemčurskih ljudi, ki bodo vas plašili in z lažmi krmili ter zoper g. dr. Ploja govorili, bodite kakor skala in pokažite kaj ste. Že preteklo leto ste pokazali svoje slovansko odvažnost, tedaj tudi pri zdajni volitvi držite se kot možje!

Dragi Središčanje! več časti in poštenosti si ne morete zadobiti od vseh Slovencev kakor če boste poslanca, kateri vam je od slovenske strani postavljen v deželni zbor spravili. Nikjer ni take priložnosti se zkazati kakor Slovenci kot pri volitvi deželnega poslanca in posebno pri mestih in trgih, kjer je polno nemčurstva. Bodite toraj hrabri stražniki slovanski.

Vi pa Slovenci v Ormužu, Ljutomeru, v Ptuiju in Rogateci, pomagajte vsi pri volitvi in zmaga bo gotova. Naj se Vam ne smili čas katerega bi zamudili in denar katerega bi izdali, kajti zdaj je kaj imeniten čas za nas Slovence. Tedaj recite enoglasno g. dr. Ploj naj bo naš poslanec!

M. R. . . . č.

Iz Planine, 28. avgusta. [Izv. dopis.] Kakor sem že v enem svojih dopisov omenil, je tukajšni kriminalrihtar Dev bivšega občinskega tajnika gosp. Antona Androjna obsodil na 48 ur zapora z enim postom, in sicer, ker je na javni cesti vrigel na tla nemški dopis še zmirom nemško uradujoče preiskovalne sodnije, tako da se je pod paragrafi stoječi hrbet sodniškega beriča moral pripogniti, da je mogel pobrati v Devovem smislu toliko zasramovano šrišto. V tej razsodbi pa deželno nadsodišče, kakor že mnogokrat s kriminalrihtarjem Devom ni bilo edne misli, ampak kasilalo je famozno razsodbo prve instance in spoznalo zatoženca popolno nedolžnega. Mislim da si bo gospodine Dev to zapisal za uho ter si zapomnil, da pri deželnem nadsodišču pri razsojevanji ne prevladajo take strasti, kakor pri njem, in da ako on še tako suče in preobrača paragrafe, jim de-

brezvoljnost, (beharrungsvermögen, vis inertiae) kakor se zove v pridroslovju; ta sila pristuje namreč skali ali drevesni kladi prav dobro, pa vse kar živi, kaže ravno stim svoje življenje, da se samo giba in premika ter ni treba še le čakati, da ga drugi s suvanjem gibati in sukati začno, Nemcem se je z njih mirno močjo ali brezvoljnostjo ravno taka godilo, kakor pripovednje naš stari prijatelj in zgodopivec Tacit o Kernskih; ti so bili visokočislani rod, dokler so pri tem ostali, da so sami zadeve svojega delokroga opravljati, po dolgem miru in dopadljivem počitku pa so oslabili, ter imenovaje jih popred dobre in pravične Kernske, so jih potem neumne in malodušne Kernske zvali. In kako nas zovejo Rusi? Ne pravijo li Francozi o človeku, ki ima oslovsko enakodušnost: „il est lâche comme un Allemand. (On pusti ravnati seboj kot Nemec) ktero ljudstvo zovejo na Englezkem „the most servil poeple“? (Najbolj brezobrazno, zavrženo ljudstvo, das niederträchtigste Volk?) Nemško govoreči Švicar neče, da se ga Nemcem prištevajo; severo-Amerikanec ima nemške naselnike (the dirty Dutschmen) za gnoj, za koristno reč svojega zemljišča in ga toliko tudi obraja, sicer so mu pa ostudni in zaničljivi. In vendar so Nemci hrabri, marljivi, izvrstni v vednosti umetnosti in obrtništvu, nabirajo jih za tuje vojske, za tuje vojaške ladje, za tuje delavnice, pa to se razume,

da ga rabijo le kot voznega ali tovrnega konja, ne pa da bi ga odlikovali. Vsega tega je politični klopčič (Rolle) kriv, kateri mu je le zaigrao dan, in h tej ga sili zvezna ustava. Takšno je bilo mnenje v južni Nemčiji. Da je pa Nemčija in nemška zveza od 1815—1866 mnogo Avstriji v materijalnem in duševnem razvitku škodila, ničesa pa koristila, nam pričujejo oni milijoni forintov, vojskine priprave, streljivo in polki, ktere je Avstrija v nemške zvezne trdnjave pošiljala. S čim je nek Nemčija in nemški „bund“ vse tē iz krvavih žuljev avstrijskih narodov stisnjene dobrote povračat? Morda li v tim, da se ni leta 1848—1849 niti ena roka za obstanek že razpadajoče Avstrije vzdignila, ampak se je še njega razpada veselila, in ga delome clo pospešavala? Ali morda francoska laška vojska 1859. ko je vojskini razglas na pomoč in srca „nemških bratov“ trkal? Cesarjev razglas 28. aprila 1859, je ostal v zveznih državah brezvspešen, brez odmeva. Le posamezni glasovi so se semtertje slišali, da naj se Avstriji pomaga, da je lombardo-beneško kraljestvu cesarstvu ohraniti, samopridna dolžnost, češ, da je kraljestvo prednja dežela in predstraža velike Nemčije. Bachovi časniki so imenovali to vojsko: „Krieg gegen romanische und slavische Tendenzen.“ Tedaj slovanski polki so morali zopet za tuje nemške koristi in lastnemu razvitku u protivne težuj krv

dreljati; ta blagor nam je nemška kultura prinesla. Nas je tedaj Avstrija le zato rabila, da bi jej stanje iz žrjavice brekali. Proti naši občni volji so nas Slovence, Čehe in pruske Poljake nemškemu „bundu“ priklenili, da bi služili za podlago tujčevi peti. Ravno to nas je šlezvig-holštansjska vojna 1864—66, kakor tudi osodepolna avstrijsko-pruska 1866, kjer ni šlo niti za ukupne avstrijske ampak za specifično nemške — saj tako so nemški listi po svetu trobiti, — ter izid je bil ta, da se je ta nenaravna vojska, v kateri se je toliko slovanske krvi v prid Prusije prelilo, na naj bolj sramotni način Avstriji končala; kajti niti Nemci, niti Ogrji, še manj pa smo bili mi Slovani za tisto navdušeni, boriti se za nenaravno zvezo, da bi še dalje v trhnem okviru nemškega „bunda“ životali. Pa namen teh vrstic ni bil v začetku o tih britkih spominih avstrijsko-nemške politike govoriti, ker bi se dale o tem cele knjige napisati, pa nehotiče sem tako deleč zabredel. Namen teh vrstic je bil ta, da bi vsim nemčurjem in vsim ostudnim prusakom, zaničljivim odpadnikom, ki so nemško zastavo 1859 visoko povzdigovali in se še dandanašnji pod njo senčijo, neki ogromno-modrijanski izrek ranjcega „bunda“ istega leta pred oči postavil. Preden pa istega izrečem, naj mi potrpežljivi bralec dovoli ono dogodbo, ki se na oni izrek nanaša saj površno načrtati. (Konec prih.)

